

ГЕНДЕРНО-ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ОБРАЗУ СУЧАСНОЇ ЖІНОЧОЇ КРАСИ ЧОЛОВІКАМИ

Т. В. Єгорова

Херсонський державний університет, t-egorova17@yandex.ua

Науковий керівник: завідувач кафедри, кандидат психологічних наук,

доцент Н. І. Тавровецька

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві спостерігається підвищений інтерес до соціальної психології жінок, обумовлений динамікою трансформації сформованих гендерних відносин і пов'язаних із ними економічних перетворень. Тобто акцентується увага на зміні та підвищенні соціального статусу жінок у поєднанні з гендерними стереотипами. Також одним із основним аспектів дослідження є вікова психологія, а саме ставлення чоловіків різних вікових груп до жінок та їх краси. Кожна жінка прагне відповідати образу створеному ЗМІ: постійно змінює зачіски, звертається до спеціалістів, відвідує спортзали. Постає головне питання, так які жінки подобаються чоловікам різного віку, і на що дівчина повинна звертати більше уваги, якщо, наприклад їй сподобався чоловік зрілого віку або юнак.

Даній проблемі посвячено багато робіт, що і вказує на її значущість, а тема гендерних стереотипів, завжди була і буде актуальною. Проте особливої вагомості ця тема набуває за умови наявності змін у соціальній свідомості індивідів, які природньо провокують зміну поглядів на різні соціальні категорії такі, як гендерні риси, ролі, а також побудова стосунків та створення ідеалів.

Суттєве значення для вивчення проблеми обраної нами для наукової роботи, також мав аналіз літератури щодо вивчення феномену «краса» (О. В. Буткевич, О. В. Дівденко, Л. З. Левіт, серед зарубіжних вчених – Н. Т. Рамсі, В. Л. Суемі та інші), де розглядали аспекти взаємозв'язку «внутрішньої» і «зовнішньої» краси (В. П. Зінченко, С. Л. Рубінштейн). Представники інших концепцій робили акцент на зовнішньому вигляді, як на репрезентації внутрішнього світу особистості (О. О. Бодальов, В. А. Лабунська).

Метою статті є дослідити відмінності у вікових особливостях сприйняття чоловіками сучасного образу жіночої краси.

Виклад основного матеріалу. Феномен «жіноча краса» в соціально-психологічному контексті – це вироблене на основі інших враження, поєднання зовнішнього вигляду з поняттям про жіночність і духовно-моральними стандартами поведінки, способами спілкування та взаємодії зі світом.

Для дослідження були обрані дві вибірки досліджуваних чоловіків. У дослідженні брали участь 60 осіб, які були поділені на 2 групи респондентів: молодіжну аудиторію і аудиторію зрілого віку, що були випадковим чином відібрані серед чоловічої частини населення. У кожній групі 30 осіб чоловічої статі у віці від 20 до 25 років (рання дорослість) та від 26 до 64 років (зрілість) за періодизації Е. Х. Еріксона [29].

Для досягнення поставленої мети були використані наступні психодіагностичні методики: «Маскулінність — фемінність» (С. Бем), модифікована методика «Дослідження самовідношення до образу фізичного Я», «Сприйняття якостей особистості», «Цінності сучасної людини», «Жіночі якості», «Сучасні стереотипи про жінок».

З метою визначення типу психологічної статі респондентів нами було використано методика «Маскулінність — фемінність» (С. Бем). У результаті було визначено, що найпоширенішим у групах чоловіків є маскулінний тип психологічної статі (більше 50%), що характеризується переважанням чоловічих рис у поведінці та самосприйнятті, таких як мужність, сила, відвага, підвищена агресивність. Такий розподіл пояснюється тим, що юнацький вік, є періодом стабілізації прийнятого образу чоловіка та формується на підставі характеру соціальних відносин. Фемінність і андрогінність у групах виражені у майже в однаковому відсотковому відношенні. Це пояснюється зміною орієнтації суспільства з жорсткого поділу «чоловічого» та «жіночого» на модель «унісекс», що передбачає пом'якшення та розмиття чітких меж між «чоловічим» та «жіночим».

З метою визначення відмінностей у змісті уявлень чоловіків про образ фізично привабливої жінки та представниками різних вікових груп (як юнацького віку, так і зрілого), нами було модифіковано та використано методика «Методика дослідження самовідношення фізичного образу Я». Групам досліджуваних було запропоновано оцінити значущість різних компонентів фізичного образу дівчини. Серед представників фемінних та андрогінних психологічних рис в обох групах переважають середні та низькі показники анатомічних, функціональних та соціальних рис. Але результати аудиторії 20-25 років маскуліного типу переважно високого рівня, а 26-64 – середнього, що вказує на відмінності у баченні щодо жіночої зовнішності в залежності від віку.

До групи анатомічних ознак увійшли наступні критерії: обличчя, фігура, ноги, руки. Отримані у групах оцінки за кожним з параметрів було порівняно за допомогою t-критерію Ст'юдента, значущі відмінності виявлено між оцінками чоловіків за показниками: обличчя ($t=2,5$, $p \leq 0,05$), ноги ($t=8,6$, $p \leq 0,01$), руки ($t=13$, $p \leq 0,01$). За цими показниками оцінки представників ранньої зрілості значно вище, ніж оцінки зрілих чоловіків, що свідчить про те, що для першої групи є важливим зовнішній вигляд дівчини. Такий розподіл можна пояснити наявністю ще юнацького максималізму та періодом становлення особистості.

До групи функціональних ознак увійшли такі критерії як витривалість, сила, гнучкість, швидкість, спритність. Оцінки, отримані у юнаків, за названими критеріями, в цілому, вище, ніж оцінки зрілих чоловіків, такого ж типу, однак, на статично значущому рівні виражена лише дві відмінності: за параметром витривалість ($t=5$, $p \leq 0,01$) та швидкість ($t=4,6$, $p \leq 0,01$). Це свідчить про те, що юнаки є більш енергійними і тому поряд з собою хочуть бачити також дівчину, що зможе ефективно виконувати поточні справи та менше втомлюватись.

До третьої групи, соціальні ознаки, увійшли наступні критерії: одяг, аксесуари, косметика. Показники, отримані серед представників зрілої

аудиторії є нижчими, ніж у юнаків, але на значущому рівні виражена лише одна відмінність у маскулінного типу, наявність аксесуарів ($t=8, p\leq 0,01$).

Для того, щоб визначити, якими якостями та особистісними характеристиками повинна володіти жінка в сучасному світі, була створена методика «Сприйняття якостей особистості». Представникам різних вікових груп треба було оцінити в якій мірі жінка повинна володіти даними характеристиками. В результаті статистичних відмінностей при порівняння результатів різних вікових груп не було виявлено ($t=1,4, p>0,05$). Але можна побачити чітку різницю в розподілі ступеня вираження якостей між чоловіками різних вікових груп. Це пояснюється гендерним розподілом так, як були виявленні відмінності між фемінною та маскулінною групами ($t=9,6, p\leq 0,01$). Для представників першої групи важливим є те, щоб жінка була більш ініціативна, вимоглива, смілива та розумна, іншим чоловікам навпаки. Це означає, що у маскулінних чоловіків ці якості присутні в характері та поведінці, тому їм цікавіше з більш слабкими жінками так, як в стосунках їм самим хочеться проявляти ініціативу і щоб жінка підтримувала її. А фемінні чоловіки, маючи більш м'які риси характеру, шукають жінку протилежну їм самим, яка буде в стосунках брати на себе відповідальність та проявляти сміливість. Є риси, що об'єднують ці дві групи, наприклад такі, як терпимість, життєрадісність та жіночність.

З метою визначення особливостей ціннісної сфери жінки, нами було створено та використано анкету «Цінності сучасної людини». Групам досліджуваних було запропоновано поставити у відповідному порядку ті цінності, які повинні бути у сучасної жінки. Було визначено, що представники першої групи на перші місця ставлять: активне діяльне життя, здоров'я, свобода. Це є свідченням того, що для них важливо, щоб дівчина мала емоційно насичене життя, фізичне та психічне здоров'я, а також була самостійною, незалежною у своїх вчинках та судженнях. В цьому віці для чоловіків важливим є розвиток і тому жінка повинна вести активний спосіб життя і розвиватися разом з ним. Якщо буде по іншому, то йому буде не цікаво разом з

нею проводити час та спілкуватися. Для другої групи головним є: любов, щасливе сімейне життя, життєва мудрість. Це говорить про те, що для них важливо, щоб у жінки на першому місці була духовна і фізична близькість з коханою людиною, а також зрілі судження та здоровий глузд, які досягаються життєвим досвідом. Пройшовши певний життєвий шлях, зрілі чоловіки знаходяться в пошуку людини, яка зможе створити затишну домашню атмосферу, буде розуміти його та підтримувати. Також важливим фактором є поява готовності до створення сім'ї та набуття нового статусу в суспільстві.

Але незважаючи на різні показники, при порівнянні оцінок досліджуваних з двох груп, нами не було встановлено статистично значущих відмінностей ($t=0$, $p>0,05$). Це можна пояснити тим, що незважаючи на різницю деяких рангових позицій, загальна картина має рівномірний розподіл.

Для того, щоб визначити які показники є важливішими у сучасної жінки, ми створили методику «Жіночі якості», в якій чоловікам пропонувалося проранжувати за ступенем значущості зовнішні і внутрішні особистісні жіночі риси. З отриманих даних в ході ранжування, можна зробити важливий висновок, що існують вікові відмінності в уявленнях чоловіків про еталони жіночої краси. Перша група досліджуваних в явній більшості «задивляються» на красиву фігуру і обличчя, їх приваблює приємний голос, граціозна постава, легка хода, самовпевненість леді, стильний зовнішній вигляд, а вже після деякого періоду спілкування робиться висновок про душевних складових дівчата, як потенційної подруги життя. Чоловіки другої групи переважно віддають перевагу особистісним якостям жінки - вірності, покори, готовності слідувати за чоловіком, вмінню підтримати бесіду, душевності, витонченості, посмішці і доброзичливості, здатності створити мотивацію до конкретної дії, хазяйновитість. У той же час, зовнішній вигляд супутниці повинен викликати симпатію, бажання надавати увагу і піклуватися.

Остання методика «Сучасні стереотипи про жінок» була створена для визначення особливостей сприйняття чоловіками різного віку стереотипів про жінок. Групам досліджуваних було запропоновано відповісти про подані

твердження «так» або «ні». В результаті можна зазначити, що представники молодшої групи маскулінного типу оцінювали твердження більше як «так» (64%), тобто погоджувалися з поданими стереотипами про жінок. На відміну від старших чоловіків, які навпаки в більшій мірі відповідали «ні» (72%). Це пояснюється в першу чергу наявністю у другій групі сформованого уявлення про життєвий шлях та великого досвіду щодо сприйняття жінок. Тобто вони не схильні погоджуватися з суспільством і мають власну думку, яку вільно можуть висловлювати. Респонденти першої групи все ж погоджувалися з стереотипним баченням жінки так, як ще не мають певної життєвої мудрості.

Отже, вік все ж таки впливає на сприйняття стереотипів. Чоловіки 26-64 років піддають сумніву більшість існуючих уявлень на основі пройденого життєвого шляху, маючи досвід і тому частіш заперечують наявність тих чи інших стереотипів про жінок. При порівнянні показників психологічного типу відмінностей не виявлено так, як значення майже однакові.

Висновки. Таким чином, визначено, що краса є широким та багатогранним поняттям, що включає у себе багато компонентів і значно залежить від характеру об'єктивного сприйняття жінок. Крім того цей феномен може розглядатися крізь призму як «зовнішніх», так і «внутрішніх» показників. Фактори оцінки привабливості зовнішнього вигляду впливають на поведінку людей у різних сферах життя і передбачають свідоме прагнення до змін об'єктивних умов життя задля реалізації мети.

Встановлено, що тип психологічної статі у сприйнятті образу жіночої краси не відіграє суттєвої ролі, на відміну від вікового розподілу. Виявлено, що чоловіки як ранньої, так і середньої зрілості звертають увагу на зовнішність дівчини, а саме на анатомічні показники, такі як обличчя, фігура, ноги, руки, а також на функціональні – витривалість, сила, гнучкість. Але значна різниця виявлена в оцінці ціннісних пріоритетів. Для представників молодшої аудиторії важливими є активність, насичене життя, самостійність, незалежність та розвиток дівчини, а саме її фізичне та духовне вдосконалення. Більш зрілі

чоловіки звертають увагу на духовну та фізичну близькість з коханою людиною, життєву мудрість та сімейне життя.

Доведено, що основними жіночими якостями, які викликають зацікавленість у чоловіків першої вікової групи є краса фігури, легка хода, красиві очі, приємний голос, тобто більший акцент йде на зовнішність. Для другої групи чоловіків важливими є вірність, покірність, пунктуальність, душевність, тобто внутрішні якості. Це може пояснюватися готовністю, більш зрілих чоловіків, до створення сімейних стосунків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Абульханова-Славская К. А., Гордиенко Е. В. Представления личности об отношении к ней значимых других *Психологический журнал*. 2001. № 5. С. 38-47.
2. Говорун Т. В., Кікінежді О. М. Гендерна психологія: навч. пос. Київ: Академія, 2004. 308 с.
3. Зинченко В.П. Психология на качелях между душой и телом. *Человек*. 2005. № 2. С. 46-57.
4. Кімел М.С. Гендероване суспільство. Київ: Сфера, 2003. 490 с.
5. Лабунская В.А. Не язык тела, а язык души! Психология невербального выражения личности. Ростов-на-Дону: Феникс, 2009. 344 с.